

TÜROB
TITE / TAHRAN - İRAN 2016 Turizm Fuarı Sonuç Raporu

Fuar Tarihleri	16.02.2016 – 19.02.2016
2017 Yılı Fuar Tarihleri	Şubat 2017
Fuarın Açık Olduğu saatler	10:00-18:00
Dağıtılan Malzemeler	1. Tanıtım Rehberi 2. Tanıtım DVD'si 3. Promosyonel Malzemeler

Fuar Hakkında

Bu yıl 9. kez düzenlenen TITE İran Uluslar arası Turizm Fuarı, toplam 7 salonda, 21.000 metrekarelik bir alanda 16-19 Şubat 2016 tarihleri arasında gerçekleşmiştir.

Fuar idaresi tarafından yapılan açıklamada, fuarı geçtiğimiz yıl 11.000'i profesyonel ziyaretçi olmak üzere, toplam 88.450 kişi ziyaret etmiştir. 2016 yılı verileri henüz açıklanmamıştır.

Fuarda yer alan uluslar arası katılımcılar arasında; Türkiye, Kore, Malezya, Azerbaycan, Tayland, Rusya ve Yunanistan yer almıştır.

Türkiye Standı

Fuara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Bakü Kültür ve Tanıtma Müşavirliği koordinasyonunda, 71 metrekarelik bir stant alanı ile TÜROB, TÜRSAB, Türk Hava Yolları, Konya Büyükşehir Belediyesi, Serhat Kars Kalkınma Ajansı, Oteller ve Seyahat Acenteleri katılım sağlamıştır.

Fuarın ikinci günü Tahran Büyükelçisi Rıza Hakan Tekin, fuar alanı ve Türkiye standını ziyaret ederek, katılımcılar ile bir araya gelmiştir.

TÜROB Standı

Türkiye standı içerisinde yer alan, Birliğimiz standında Ülkemiz ve İstanbul destinasyonuna ait genel bilgiler, rehber ve Birliğimiz üyelerine yönelik tanıtımları içeren materyallerin dağıtımını gerçekleştirilmiştir.

İran Hakkında

Tarihi İpek Yolu sayesinde, eski çağlardan bu yana Avrupa ve Asya'nın kesişme noktasında yer alan İran'ın stratejik konumu, ülkede petrolün keşfi ile daha da önemli hale gelmiştir. Ham petrol taşımacılığının yoğun olarak yapıldığı Umman Körfezi, Basra Körfezi ve Hazar Denizi'ne kıyıları olan

İran; Türkiye (499 km), Afganistan (936 km), Irak (1458 km), Pakistan (909 km), Türkmenistan (992 km), Azerbaycan (432 km), Nahçıvan (179 km) ve Ermenistan (35 km) ile sınıra sahiptir.

GSYİH (Milyon \$)	393.495 (2015-IMF)
KBGSYİH (\$)	17,140 (2015-IMF)
Büyüme Oranı (%)	0,50% (2015-IMF)
Yüzölçümü (km ²)	1.648.195
Başkent	Tahran

Siyasi ve İdari Yapı

Şah yönetimi 11 Şubat 1979 tarihinde devrilmiş ve ülkede aşama halinde dini esasa dayalı bir devlet düzeni kurulmuştur. İran'da gücün ulema ile halk tarafından seçilen temsilciler arasında hiyerarşik olarak paylaştığı, dini teokrasi ile Başkanlık sistemi karışımı kendine özgü bir yönetim biçimi hakimdir.

Başbakanlık Kurumu bulunmamakta olup; yürütme erki 4 yıllık dönemler için gizli oy prensibi ile yapılan genel seçimlerde seçilen Cumhurbaşkanı'nın elindedir.

İran'da örgütlü siyasi partiler bulunmamaktadır.

Dini Liderlik

İran'da kuvvetler ayrılığı prensibi geçerli olmakla beraber, erkler dini liderin denetimine tabidir. Mevcut dini lider, İslâm Cumhuriyeti'nin kurucusu Humeyni'den sonra seçilmiş olan Ayetullah Ali Hameneyi'dir. Nizami ordu, Devrim Muhafızları, İçişleri Bakanlığı ve istihbarat kuruluşları doğrudan Dini Lidere bağlıdır. Dini Lider İçişleri Bakanlığı üzerindeki yetkilerini Cumhurbaşkanı'na devredebilir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Resmi verilere göre, 77,6 milyon olan İran nüfusunun, % 23,9'u 0-14 yaş arasında, % 71,1'i 15-64 yaş arasında ve % 5,1'i 65 yaş ve üstüdür.

Nüfusun % 35-40'ını oluşturan Farslardan sonra, en büyük etnik grup olarak yaklaşık %30'la Azeriler, Türkmenler, Kaşgaylar, Afşarlar, Halaçlar gelmektedir. Ayrıca Kürtler, Araplar, Beluciler, Ermeniler, Yahudiler, Süryaniler, Lorlar, Zerdüştler, Hindu ve Sihler de İran'da yaşayan diğer etnik gruplardır.

Ülkenin yaş ortalaması 27,4 olup; nüfus artış hızı % 1,24 olarak tahmin edilmektedir. Ülke nüfusunun % 18'inin yoksulluk sınırının altında yaşadığı tahmin edilmektedir.

Nüfusun yaklaşık % 70'i kentlerde yaşamakta olup; okur-yazarlık oranı % 77'dir. Haziran 2014 itibarıyla işgücünün % 25'i tarım, % 31'i sanayi ve % 45'i hizmetler sektöründe istihdam edilmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

İran'ın başlıca doğal kaynakları; petrol, doğal gaz, kömür, krom, bakır, demir cevheri, kurşun, manganez, çinko ve sülfürdür. Ülkenin başlıca tarım ürünleri; buğday ve pirinç gibi hububatlar, şeker pancarı, şeker kamışı, meyveler, kabuklu yemişler, pamuk, süt ürünleri, yün ve havyardır. İran sanayisi; petrol, petrokimyasallar, gübreler, sodyum hidroksit, tekstil, çimento vb inşaat malzemeleri, gıda işleme (özellikle şeker ve bitkisel yağ üretimi) ve metal işleme sektörlerinde yoğunlaşmıştır.

Kentlerde taşıt emisyonları, rafineriler ve sanayi atıkları kaynaklı olarak, hava kirliliği görülmektedir. Ormanlık alanların tahribi, hayvanların aşırı otlatılması, çölleşme, Basra Körfezi'nde petrol kirliliği, sulak arazilerin kuraklaşması, toprağın tuzlanması, içme suyu kaynaklarının yetersizliği, kanalizasyon atıklarının yol açtığı su kirliliği ve sanayi atıklarından doğan kirlenme ülkenin başlıca çevresel sorunlarıdır.

İran'ın Ekonomisi

Irak savaşı sonrasında, savaşta can kaybı veren ailelere yardım amacıyla kurulan vakıflar (bonyad); geniş vergi muafiyetleri, sübvansiyonlar ve işgücü avantajları ile son derece etkili hale gelmiş devlet tekelleridir. İran ekonomisinin % 40'ı doğrudan, % 45'i de "bonyad" olarak adlandırılan vakıflar aracılığı ile dolaylı olarak devletin kontrolündedir. Kalan ekonomik faaliyetlerin % 15'i ise, muhafazakâr işadamlarının (bazaar) elindedir. Yurt dışında tahsillerini tamamlayıp İran'a geri dönen kişilerden oluşan, Batılı anlamda faaliyet gösteren özel sektör de canlanma eğilimindedir.

Dünya kesinleşmiş ham petrol rezervlerinin % 11,5'ine (Suudi Arabistan ve Kanada'nın ardından 3. sırada) sahip olan ve dünyanın en büyük 3. petrol üreticisi olan İran, doğalgaz rezervleri açısından da Rusya'nın ardından 2. sırada yer almaktadır. İran'ın ihracat gelirlerinin % 80-90'ı, bütçe gelirlerinin ise % 40-50'si petrolden elde edilmektedir.

İran, nükleer faaliyetlerine ilişkin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin aldığı kararlar nedeniyle ekonomik yaptırımlara tabiydi. Bu yaptırımlar daha çok İran'ın uluslararası faaliyette bulunan banka ve temsilciliklerini ve İran ile iş yapan belli şirketlere finansman sağlayan kurumlarını hedef almaktaydı.

2015 yılı Temmuz ayında İran'ın, dünya güçleri ile nükleer anlaşmaya varması ile ambargolar kaldırıldı ve İran ekonomisini kademeli olarak dışarıya açtı.

Ekonomistler tarafından, 2016 yılında İran'ın hisse senedi piyasasına 1 milyar dolarlık yabancı para girişi olacağını öngörülmektedir

Bununla beraber, Uçak filosunu yenilemek için harekete geçen İran, Airbus'tan 114 yolcu uçağı almaya karar vermiştir. İran'ın önümüzdeki 10 yıl içinde 400'den fazla yolcu uçağına ihtiyaç duyacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye - İran İlişkileri

İran, 400 yıla yakın süredir değişmeyen 560 km'lik bir sınırı paylaştığımız önemli bir komşumuzdur. İran'da hali hazırda Tahran Büyükelçiliğimizin yanı sıra Tebriz, Urumiye ve Meşhed Başkonsolosluklarımız görev yapmaktadır. İran ise ülkemizde Ankara Büyükelçiliği'nin yanı sıra İstanbul, Erzurum ve Trabzon Başkonsoloslukları'yla temsil edilmektedir.

İran ile 1996 yılında 1 Milyar Dolar civarında olan dış ticaret hacmimiz, 2008 yılı itibarıyla 10 Milyar Dolar'ı aşmıştır. Türkiye aleyhinde seyreden dış ticaret dengesi, İran'dan doğal gaz ithalatı ile birlikte son yıllarda daha da artmış ve 2013 yılı itibarıyla 14,6 Milyar Dolar'ın üzerinde gerçekleşmiştir. 2014 yılında ise 13,7 milyar dolarlık dış ticaret hacmine ulaşılmasına rağmen iki ülke arasındaki dış ticaret dengesi Türkiye aleyhine ilerlemektedir.

Türkiye-İran Dış Ticaret Değerleri (bin Dolar)

Yıllar	İhracat	İthalat	Hacim	Denge
2000	235.785	815.730	1.051.515	-579.945
2001	360.536	839.800	1.200.336	-479.264
2002	333.962	920.972	1.254.934	-587.010
2003	533.786	1.860.683	2.394.469	-1.326.897
2004	813.031	1.962.059	2.775.090	-1.149.028
2005	912.940	3.469.706	4.382.646	-2.556.766
2006	1.066.902	5.626.610	6.693.512	-4.559.708
2007	1.441.190	6.615.394	8.056.584	-5.174.204
2008	2.029.760	8.199.689	10.229.449	-6.169.929
2009	2.024.863	3.405.986	5.430.849	-1.381.123
2010	3.044.177	7.645.008	10.689.185	-4.600.831
2011	3.589.635	12.461.532	16.051.167	-8.871.898
2012	9.921.602	11.964.779	21.886.381	-2.043.177
2013	4.192.776	10.383.117	14.575.893	-6.190.341
2014	3.886.735	9.833.329	13.720.064	-5.946.594
2015	3.665.217	6.096.265	9.761.481	-2.431.048

Kaynak: TUIK

İran Turizm Pazarı

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın verilerine göre 2015 yılında, Ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %1,61 azalış göstererek 36 244 632 olmuştur.

2014 yılında ülkemizi ziyaret eden İranlı sayısı 1.590.664 iken, 2015 yılında, yaklaşık %7'lik artışla bu sayı 1.700.385 olmuştur.

Ülkemize gelen İranlı Ziyaretçi Sayıları:

YIL			% DEĞİŞİM ORANI	
2013	2014	2015	2014/2013	2015/2014
1.196.801	1.590.664	1.700.385	32,91	6,90

İstanbul'a gelen İranlı Ziyaretçi Sayıları:

YIL			% DEĞİŞİM ORANI	
2015	2014	2013	2015/2014	2014/2013
755.707	590.920	375.403	27,9	57,4

Türkiye, yurt dışına çıkışlarda İranlılar için Dubai ve Malezya'dan sonra en çok tercih edilen 3. ülke olmakla beraber, İranlıların Türkiye'yi tercih nedeni alışveriş ve deniz/kum/güneş tatilidir. İranlıların tercih ettiği diğer önemli destinasyonlar ise Ermenistan ve Amerika'dır. Amerika seyahatlerinde Türkiye, İranlılar için önemli bir transit noktası durumdadır.

Alışveriş amaçlı gelenlerin tercihi çoğunlukla İstanbul olurken, Tatil amaçlı gelenler ise daha önce ağırlıklı olarak Antalya'ya tercih ederken, son dönemde Bodrum ve Marmaris'e de ilgi artmaya başlamıştır.

Ambargoların Kalkmasının Pazara Etkisi:

* Türkiye'nin en önemli dış ticaret partnerlerinden biri olan İran, şimdi küresel yatırım ve dış ticaret olanakları açısından yeniden cazip bir pazar haline gelmiştir.

* Her ne kadar ambargolar kalksa da İran bir İslam ülkesidir, ithal ikameci ve korumacı bir ekonomidir. Bütün cazibesine ve potansiyeline rağmen, ticaret konusunda temkinli davranacakları beklenmektedir.

* Türkiye'nin devam eden işbirliği ve 1 Ocak 2015'de Türkiye-İran Tercihli Ticaret Anlaşması Türkiye'ye karşılaştırmalı üstünlükler sağlamaktadır. İran'da en etkin, en büyük yatırımları yapan ülke şuan Türkiye'dir. İran'ın en büyük petrokimya tesisi Razi Petrokimya şirketini özelleştirme

kapsamında Gübretaş satın almıştı. Bunun dışında Hayat Kimya gibi hijyen ve temizlik kağıdı üretimi şirketleri ile birlikte, İran'da otomotivden ev tekstiline, mobilyadan gıda sanayi makinelerine kadar pek çok sektörde ciddi yatırımları olan Türkiye'den, 200'ün üzerinde firma bulunmaktadır.

*Ambargoların kalkması Türkiye için ilişkilerin gelişmesi bakımından katkı sağlamakla beraber, diğer ülkelerin pazara girmeleri ile rekabeti de arttıracaktır.

SONUÇ:

* Kültürel, coğrafi ve tarihi yakınlık sebebiyle İran ülkemiz için öne çıkan turizm pazarlarından biri haline gelmiştir. Özellikle idari bakımdan birtakım kısıtlamalar altındaki ülke için, Türkiye demokratik Müslüman bir ülke olması sebebiyle, turizm ürünlerinin çeşitliliği ile İran için önemli bir destinasyondur.

* Türkiye ambargo döneminde İran'la ticari ilişkilerini sürdürdü ve korudu. Türkiye dış ticaret hacmi açısından İran'la iş yapan ülkeler arasında, ilk 5 ülkeden biridir. Dolayısıyla ambargonun kalkmasının, Türkiye'nin diğer ülkelere nazaran lojistik üstünlüğü de düşünüldüğünde, olumlu katkıları olacağı beklenmektedir.

*İran'da sıklıkla kullanılan pazarlama unsuru, işletim hakkı belediyelere ait olan şehir ilan panolarıdır. Radyo ve televizyon yayınları, devletin kontrolündedir. "Tehran Times" ve "Iran Daily", İngilizce olarak yayınlanan günlük gazetelerdir. Ayrıca "Press TV" adlı İngilizce kanal, uydu aracılığıyla izlenebilmektedir. Bu yayın organları aracılığıyla turizm pazarlaması yapılmasının etkili olacağı düşünülmektedir.

*Fuar süresince kurulan temaslarda, İranlı turist, Müslüman ülke tercih etmesiyle beraber, "helal otel" beklentisinin öncelikli olmadığı saptanmıştır.

*Ülkemize gelen İranlı turist sayısının, 2016 yılında 2 milyonu geçmesi beklenmektedir.

Kaynaklar :

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

T.C. Dış İşleri Bakanlığı

T.C. Ekonomi Bakanlığı

TUİK